

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שביעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת
דברים -
חזון
♦♦♦
שנת
תשפ"א
♦♦♦
גליון 111

תן לי יבנה וחכמיה

רחוקים מהרגש אבילות

והנה אנו עומדים כעת בשיא ימי האבלות על חורבן הבית, אך לדאבונו אנחנו כ"כ רחוקים מלהרגיש אבלות, נורא ואיום! ואיך נוכל לדבר על דבר שרחוק כ"כ מאתנו, ה' ירחם. אך עלתה מחשבה בלבי, שיתכן שעצם ההרגשה הזאת, שאדם מבין שאין לו השגה בכלל מה זה בית המקדש, ומה חסר לנו, יש בזה ג"כ משהו בבחינה של אבלות וצער על החורבן.

משל מזמנו

ואביא משל, הנה לפני כחמש עשרה שנה, ביקש רבינו ללכת על ציון החזו"א ביום היארצייט, אף שבדרך כלל לא זכור לנו שהלך, [נטעמו כנראה, כפי שאמר לי פעם, בשם הארז"ל והגר"א שלא ללכת לבית החיים, רק לצורך לויית המת], והסביר שרוצה לבקש מחילה מהחזו"א, והיות וצריך מנין, הרי ביום היארצייט מסתמא ימצא שם מנין.

ושאל נכדו היקר הרה"ג ר' גדלי' הוניגסברג שליט"א, אם הראש ישיבה צריך לבקש מחילה מהחזו"א, אנחנו בודאי צריכים!? הביט בו רבינו בעיניו הקדושות, ואמר - אתה ראית פעם את החזו"א?!

והבנו מיד כונתו, שאין לנו מושג על מה מדובר, ומי שלא ראה לא יוכל להבין.

וכך ה' מפליג רבינו מפעם לפעם בגדלות מרן החזו"א זצוק"ל דברים נשגבים, עד שבמקום אחד, כשמביא חידוש עצום של החזו"א, כתב ע"ז הערה, ומתבטא בתוך דבריו, רק "ענק" כהחזו"א יכול לומר את זה...

וכשראה פעם מרחוק, שאדם עומד ומתפלל ליד ציון החזו"א, התפלא, האם הוא לא פוחד לעמוד שם?

והרי אם ישאלו אותנו מה היה כשהי' החזו"א בעולם, ומה חסר עכשיו? לא נדע להסביר... ועל דרך זה כל גדולי הדורות, מי שלא זכה להכירם, אינו יודע להשיג מה חסר לנו כעת כשאינם אתנו.

רחוקים מלהבין..

והנמשל בזה, בית המקדש, מקום השראת השכינה, שחז"ל הקדושים מציירים לנו איזה קדושה היו מרגישים שם, נורא ואיום! ובתוס' בב"ב (דף כ"א ע"א) כתבו שכשהי' אדם כמה ימים בירושלים, הי' מושפע כ"כ מהאווירה של בית המקדש. אך אנחנו יתמי דיתמי, בעניינו, אין לנו אפילו את ה"כלים" להבין על מה מדובר.

וכשנצטער לכה"פ על עצם הדבר, שאנחנו כ"כ מחוסרים רגש וש"יכות לחסרון העצום שלנו, אולי הקב"ה יחשיב את זה ג"כ קצת לאבלות.

ואם לא זה, הרי חז"ל אומרים מי שאינו מתאבל על ירושלים, אינו זוכה ורואה בשמחתה, רח"ל, ואיך נזכה.

כל המתאבל - נוהג אבלות

אלא שרבינו שהי' מחפש תמיד לזכות את ישראל, הי' אומר שאם ניקח את כונת חז"ל הקדושים כפשוטו, שיהי' "מתאבל" בבחינת מתו מוטל לפניו, כרבי יהודה בר אילעי בסוף תענית, אוי לנו. אבל אם מספיק עצם ההנהגה, שנוהג דיני אבלות כציווי חז"ל, גם בלי שירגיש בלבו את הצער והאבלות, שייך שאנחנו נזכה ג"כ, הלאוי שנזכה במהרה.

חזק חזק ונתחזק

טרם נדבר מענין אבלות החורבן, חובה לחזק את עצמנו, כנגד הרוחות הרעות המנשבות בזעף, בכל מיני אמצעים, כדי להחליש ח"ו את האברכים היקרים המסולאים בפז, העושים לילות כימים בעסק התורה הקדושה. וכבר הזכרנו בגליון הקודם מעט, ולא באתי להאריך, אלא איש את רעהו יעזור, ולאחיו יאמר חזק.

משל נפלא של הח"ח

ולא נשכח את משלו הנפלא של קדוש ישראל מרנא החפץ חיים זצוק"ל, על מדינה אחת שהתעוררו כמה מורדים נגד המלוכה. ולאותו מלך הי' עוף מיוחד - תוכי, שהי' מחבבו מאד, ומשתעשע לשמוע את קולו, והי' עומד בכניסה לפלטרין שלו. והנה בעת שקמו אותם מיעוט המורדים, נעמד אחד מבני העם ליד התוכי, והתחיל לומר בכאב, מה יהיה עכשיו אתך, מי ידאג לך אחרי שמערימים למלך קשיים.

והחלו כולם לועגים לו, הרי התוכי הוא הדבר הכי חביב אצל המלך, וא"כ גם לו יהי' כדברך שיהי' למלך קצת קשיים בכלכלת המדינה, אבל ברור שדבר ראשון ידאג למי שמחבב ביותר.

תורה - שעשועיו של הקב"ה

כך אמר החפץ חיים הקדוש, הרי הדבר הכי חביב אצל הקב"ה, הם הלומדי תורה, כמובא בהרבה מקומות בחז"ל, והתורה היא שעשועיו של הקב"ה. וכל מילה שמחדש אדם בתורה, הקב"ה מנשק אותה, כמובא בזה"ק, והרחיב בזה הנפש החיים בשער ד'.

א"כ ברור שבכל מצב שיהיה, [ואצל הקב"ה לא שייך בכלל קשיים, רק כביכול גם כשגזור לצמצם בשפע], דבר ראשון ידאג הקב"ה לאהוביו, חביביו, הלומדי תורה, שמוסרים את כל מציאותם בשביל הדבר החביב ביותר לפניו ית"ש.

לא להיבהל מנסיונות

ואמנם ישנן הרבה מאד נסיונות, מכל מיני כיוונים, שמנסים להפריע, ולא תמיד זוכים לראות את זה מיד, וח"ו נראה כאילו אותם שנמצאים חוץ לכותלי בהמ"ד, הם מסודרים יותר... אך זה הבל, ודמיון בעלמא, כידוע לכל צורב, וכל יושב אהלים, כמה ניסים רואה בחוש יום יום, והקב"ה שולח לו תמיד את ההכרח, באופנים שונים. וגם הרבה הוצאות ודאגות מסיר הקב"ה מהמקבל עליו עול תורה, ומי יודע כמה הוצאות רפואיות וכדו' חוסך ממנו הקב"ה, בזכות קבלת עול תורה.

כך יתבטלו הגזירות

אין לנו אלא לתפוס חזק חזק, בעבותות הזהב, בתורה הקדושה, ולהאמין באמונה שלימה, שזה תפקידנו בעולם, וכאן טמון כל ההצלחות.

ואדרבה בזה שנתחזק יותר ויותר בקבלת עול תורה, יתבטלו הגזירות הנוראות על עולם התורה, כפי שכתבו השבוע רבותינו מרן רשכבה"ג שר התורה שליט"א ורבינו מרן ראש הישיבה שליט"א במכתב הנפלא, המעודד ומחזק מאד.

ויהי רצון שנזכה כולנו למשאלת דוד המלך ע"ה "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".

כמה הנהגות והוראות

והיות וישנן הרבה דברים למעשה, בהנהגת ימים אלו, נשתדל בע"ה להביא מעט ממה שראינו אצל רבינו, לתועלת הכלל. [וכמובן זה ממה שידוע לי בעשרות שנים האחרונות].

בעש"ק חזון, לא ה' רוחץ ולא טובל, רק מחליף את כל הבגדים לבגדי שבת.

ואמר שאפשר ללבוש בגדי שבת, בזמן שרגיל ללבוש כל השנה, וא"צ להמתין סמוך לשבת ממש.

בשבת ערב ט"ב ה' לומד עם החברותא [הרה"ג ר"י ראקוב שליט"א] לפני מנחה, כרגיל גם אחרי חצות, עד מנחה.

וכך ה' ג"כ פעם אחת ביום חול, כשהתחיל השיעור לפני חצות, המשיך עד מנחה.

וכשלמד, ה' מעיר הערות בעיון, כבימות השנה. ובכלל ה' אומר בשם מרן החז"א זצוק"ל כלפי מש"כ על דברים המותרים, שלא ילמדו בעיון, שאמר שאינו יודע מה זה ללמוד בשטחיות.

אמר לי למסור שיעור דף היומי בשבת, אחרי חצות. וביאר כמדומני שזו חומרא יתירא, ואין להחמיר בה במקום ביטול תורה דרבים.

לא אהב לשמוע, מה שסיפרו על הראגוצ'ובר זצוק"ל, שלמד בת"ב, ואמר שהגהינום של לא ללמוד, יותר קשה לו מהגהינום על העבירה ללמוד בת"ב...

ואמר רבינו שזה שקר, כי אם אסור ללמוד, זה איסור, והנושא הוא לא הגהינום.

ה' נזהר מאד מלהסיח דעת מאבלות. ולא רצה ללמוד בחבורה של כמה ביחד, כי חשש להיסח הדעת.

כמה שנים ה' מעיין בדרשות ההספדים שלו בת"ב, ואמר שזה נחשב לימוד עיני אבילות.

אם רוצים מושגים במותרות... הרבה שנים ה' לרבינו, רק סידור קינות אחד, ובלילה היתה הרבנית ע"ה לוקחת את זה לבהכ"ג, ובבוקר ה' רבינו לוקח את זה לתפילת הנוץ, ואחרי שחזר, היתה לוקחתו הרבנית ע"ה.

זכורני בחיי הרבנית ע"ה, פעם אחת באתי לבילת ת"ב לבהכ"ג יוצאי פוניבז' [רח' חזו"א 10] להתפלל עם רבינו מעריב [שהי' רגיל להתפלל שם], ולא ה' שם, הלכתי לחפשו בדברי שיר, וג"כ לא ה', באתי לביתו, והנה הכל חשוך ותריסים סגורים, דפקתי חזק עד שפתחה הרבנית ע"ה, ושמתי לב שכל הבית חשוך, ורק מנורת לילה קטנה מאד בחדרו דולקת, ושמתי לב מרחוק, שמרן זצוק"ל כששמע שפותחים את הדלת, קם במהירות, משכיבה על הארץ, כאשר תחת ראשו ה' נייר חום [מעטיפות הספרים].

וכן שמתי לב גם למחרת, כשבאתי לילך עמו לברית, שקם משכיבה על הריצפה כנ"ל.

ובשנים המאוחרות יותר, ה' שוכב על מזרן בארץ, ותחת ראשו קרמיקה גדולה. וכן ה' שוכב גם במשך הבוקר עד חצות, ולאחר חצות ה' שוכב על המיטה, ושם את הקרמיקה "על" הכרית.

ה' לובש בת"ב חלוק פשוט - כחול [שהי' רגיל ללבוש בזמן האוכל ביום חול]. וכשחל במוצש"ק ה' לובש בערב את החלוק הפרחוני שרגיל ללבוש בסעודות שבת.

והי' בא לבהכ"ג במוצש"ק מזמן השקיעה בערך, עם נעלים, וישב על הספסל, עד ברכו. שהי' כמדומני כשעה אחרי השקיעה, ואחרי אמירת ברכו חלץ את הנעלים.

לענין רחיצה בבהש"מ, גם במוצש"ק, אמר שמהשקיעה צריך להיזהר בנטילה רק עד סוף האצבעות.

בורא מאורי האש בירך בבית הכנסת, ואמר שהנשים בבית לא תברכנה, ואין ענין שיחכה עם הברכה לברך בבית להוציאם כי אינם חייבות, [וכמדומה שהוסיף זהרי קורא עכשיו לאור הנר, וצריך לברך].

לענין הבדלה במי שצריך לאכול בת"ב שחל ביום א', פעם אמר למינקה להבדיל על אחד מהמשקאות הרגילים, אך בשנים המאוחרות יותר הבנתי שמעדיף שיבדילו על מיץ ענבים, - רגיל, ולא דוקא שסחטו עכשיו את הענבים.

כשהביאו לו שרפרף לשבת עליו, ביקש למדוד שלא יהי' יותר מ- 24 ס"מ. וכן ה' כשחזר מהלויית הרבנית ע"ה.

לא ה' מברך בשחרית שעשה לי כל צרכי, עד הלילה אחרי לבישת המנעלים, אך ברכת המעביר שינה ה' מברך בשחרית.

כשיצא מבית הכסא בת"ב, נוטל ידיו ג' פעמים לסירוגין, ואף שאין חיוב ג"פ, אמר שאין רחיצה אחר רחיצה, וכיון שנטילה אחת מותר, יכול להוסיף ע"ז.

במוצאי ת"ב קודם תפילת ערבית, [אם כבר הגיע זמן צאה"כ], נוטל ידיו עד הפרק שמונה פעמים, כדין נטילת ידים שחרית, הואיל והנטילה בבוקר היתה רק עד סוף קשרי אצבעות.

ופעם אחת ה' כ-40 דק' אחרי השקיעה, ולבש המנעלים, ונטל ידיו כנ"ל, וברך שעשה לי כל צרכי.

ובדרך כלל התפלל במוצאי תענית, ארבעים וחמש דק' אחרי השקיעה.

הרחמן יהפוך לנו במהרה לששון ולשמחה

אבדה גדולה

בימים אלו נסתלק, אדם יקר מאד, הרב שמואל שלמה רוט ז"ל, המפורסם בתור כותב סיפורים. אביו של ידידנו הדגול הרה"ג ר' אברהם י. שליט"א, שזכה לינוק הרבה מרבינו בנושא הכשרות, שעוסק בה הרבה שנים במסירות ובעוז. והרבה ה' רבינו מדריכו בהנהגה למעשה, בפרט בשנים שזכתה "ארחות תורה" שהוא ישיג על המטבח. וכן חיזקו הרבה בעמידה על המשמר בבתי מלון וכו', בלי לגור מפני איש.

רק מכח התורה

ונקודה חשובה מאד, אמר בנו יקירו ר' אברהם שיחי', שאביו הנפטר הדגול ז"ל, הי' כל כולו שואף לשבת באהלה של תורה, ולכן חוץ מהשעות שעסק לפרנסתו, הי' יושב ולומד בהתמדה גדולה, ומחדש חיידושים.

זוכר שכל פעם כשבא הביתה, הי' מוצא את אביו יושב ולומד, וכן אחרי שיצא לפנסיה, ישב כל היום ולמד, ויעידון על כך הספרים הנפלאים "שלמי שמואל" על התורה, שהוציא בשנים האחרונות.

וכן ראיתי בעצמי, כששמעתי מדבר בשמחות משפחתיות, הי' פיו מלא חכמה, והי' ניכר רוב חילו וידיעותיו בהרבה חלקי התורה.

וזה כלל גדול, כשרואים מי שמצליח שיתקבלו דבריו, אפילו בעניני חולין, זה נובע ממה שעיקר עיסוקו בתורה, ובדברים רוחניים, כי היא מקור הברכה, ובלי זה הבור ריק...

וכן רואים אצל אנשי החינוך, שזכו לחנך כראוי בחינוך איכותי בדרגה גדולה, זה רק אלו שכל מעיינם בתורה וברוחניות, ואין כאן המקום לפרט, אך המתבונן יראה בעצמו.

לא נאריך כאן, רק תפילתנו שהמקום ינחם את רעיתו החשובה תחי' ואת ידידנו הנכבד ר' אברהם שליט"א וכל המשפחה הכבודה, ויזכו לשובע שמחות, וינוחמו במהרה בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.